

40 jaar na de kernafval-demonstratie in Gasselte: opslag in zoutkoepels nog steeds actueel; een film van Wil van Bleisem; eind mei 2019.

<https://www.youtube.com/watch?v=o4Z4-ah87B0&feature=youtu.be>

Een weergave van de inhoud van de film.

1 Op 2 juni 1979, 40 jaar geleden, was een grote demonstratie in Gasselte tegen de opslag van radioactief afval in zoutkoepels in Noord-Nederland. De opslagplannen werden uitgesteld maar niet afgesteld. Binnenkort begint de regering een nieuwe discussieronde.

2. Herman Damveld heeft het boek "*Kernafval in zout. Plannen 40 jaar oud*" geschreven. Daarin verwijst hij naar het beleid van regeringen in Duitsland en Zwitserland, dat erop gebaseerd is dat het kernafval een miljoen jaar gevaarlijk blijft. De Nederlandse regering noemt 250.000 jaar, maar ook dat is een niet voor te stellen lange tijd. We nemen met hem de opslagplannen door.

3 Aankondiging proefboringen in zoutkoepels juni 1976

Op 18 juni 1976 schrijft minister Lubbers van Economische Zaken (regering Den Uyl/Lubbers) een brief aan het College van Gedeputeerde Staten van Groningen en Drenthe, waarin wordt meegedeeld dat vijf zoutkoepels in aanmerking komen voor proefboringen voor opslag van kernafval: Gasselte, Schoonloo, Pieterburen, Onstwedde en Anloo. Overal in de provincies Groningen en Drenthe komt het meteen tot de oprichting van actiegroepen.

4 Mobiele demonstratie Onstwedde februari 1977

Er wordt een demonstratie gehouden in Onstwedde. Hieraan nemen enkele duizenden burgers en boeren deel, de laatsten met hun trekkers. Dit is het begin van een langdurige strijd tegen de berging van radioactief afval, die uitgroeit tot een breed volksverzet.

5 *Waarom zout?* Het voorbeeld bij uitstek voor de Nederlandse regering was de zoutkoepel Asse in de Noord-Duitse deelstaat Nedersaksen. Daarin zijn tot 1978 zo'n 126.300 vaten radioactief afval opgeslagen. Op dit moment dreigt de opslagmijn in te storten en vol water te lopen. Het plan is nu om de vaten weer op te graven. Dat kost 4 miljard euro.

6 Regering op 17 juli 1978: versnelde proefboringen

Minister van Economische Zaken Van Aardenne kondigt een versnelde uitvoering van de proefboringen aan én het op touw zetten van een Brede Maatschappelijke Discussie.

7 Dat was aanleiding voor de *demonstratie in Gasselte* die gehouden werd op 2 juni 1979 en waar volgens de politie 25.000 en volgens de organisatoren 40.000 mensen aan deelnamen. Er gingen veel voorbereidingen aan vooraf. De organisatoren kregen volop medewerking van alle instanties, ook van de politie die helemaal geen zin had om bewoners weg te moeten jagen als de proefboringen door zouden gaan.

8 Daarna kwam de door de regering georganiseerde *Brede Maatschappelijke Discussie* en dat leidde in 1985 in de Tweede Kamer tot *uitstel van de proefboringen*.

Door het uitstel van de proefboringen kwam de regering in de problemen: er moest immers wat gebeuren met het kernafval. De keuze werd *tijdelijke opslag bovengronds*. Zo kwam het afval bij de *COVRA in Zeeland*. Een besluit hierover viel in 1985. De opslagplaats is buitendijks en daarom is het gebouw voor hoogradioactief afval dan ook nogal wat meters boven het maaiveld, zodat hoogwater geen gevaar op zou kunnen leveren.

9 In 1987 publiceert een door de regering ingestelde onderzoekscommissie (OPLA, Opslag op Land) een nieuwe lijst met zoutkoepels. Ook *Friesland* hoort erbij en het lijkt er sterk op dat de zoutkoepel bij *Ternaard hoog op de lijst* staat. Van proefboringen kwam het niet en sindsdien zijn ook geen nieuwe plannen gemaakt, want het idee is dat het kernafval nog lang bovengronds blijft.

10 Door het verzet tegen opslag in zoutkoepels kwam *vanaf 1993 ook klei* in beeld. Uit een TNO-rapport blijkt dat de klei in de *zuidelijke helft van Friesland* het meest geschikt zou zijn: het gaat om gebieden rond Terwispel, Steggerda, Sneek en Bantega.

11 De Europese Commissie (EC) wil al vanaf 2011 dat er een plan komt voor de definitieve berging van radioactief afval. Dat is vastgelegd in een richtlijn (wet) van 2015. De Nederlandse regering wil geen plan maken maar wel discussiëren. Er moet een *klankbordgroep* komen en het laatste wat we daarover hebben gehoord is dat die *rond de zomer van dit jaar* ingesteld zou worden. Dat betekent dat de discussie over opslag in zoutkoepels of kleilagen weer aan de orde komt.

40 jaar na de demonstratie in Gasselte begint het allemaal opnieuw.

Voor meer animaties van zoutkoepels zie:

https://www.youtube.com/channel/UCnP-CHdf31WV8wnOqAMI_Mg

of <http://three-iron-gates.epizy.com/index.html>